

education

Department:
Education
North West Provincial Government
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 11

REKENINGKUNDE V1

JUNIE 2024

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

**Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye, 'n formuleblad en
'n 8 bladsy-antwoordeboek.**

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. 'n Formuleblad met Finansiële Aanwysers is aan die einde van hierdie vraestel aangeheg.
4. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
1	Rekeningkunde vergelyking	35	25
2	Staat van Omvattende Inkomste	50	45
3	Notas tot Staat van Finansiële posisie	30	25
4	Finansiële Aanwysers	35	25
TOTAAL		150	120

VRAAG 1: AARP; REKENINGKUNDIGE VERGELYKING**(35 punte; 25 minute)****1.1 AARP BEGINSELS**

Kies 'n verduideliking uit KOLOM B om by die AARP-beginsel in KOLOM A te pas. Skryf slegs die letter (A–F) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.1.1	Historiese koste-konsep	A	Rente op oortrokke bank word as 'n aparte bedrag in die nota tot die Staat van Omvattende Inkomstes aangeteken.
1.1.2	Omsigtigheid		
1.1.3	Paring	B	Die finansiële sake van die eienaars word heeltemal apart van die besigheid gehou.
1.1.4	Wesenlikheidsbeginsel		
1.1.5	Besigheidsentiteitsbeginsel	C	Die veronderstelling is dat die onderneming finansiëel sterk genoeg is om in die voorsienbare toekoms voort te bestaan.
		D	Inkomste en uitgawes moet in die regte finansiële tydperk opgeteken word.
		E	Finansiële resultate word op 'n konserwatiewe manier gerapporteer.
		F	Grond en geboue is teen R20 000 vir die afgelope 50 jaar in die Staat van finansiële posisie aangeteken, selfs al is dit nou R1 miljoen werd.

(5)

1.2 ONTLEDING VAN TRANSAKSIES**GEVRA:**

Ontleed die onderstaande transaksies soos in die voorbeeld. Dui 'n vermeerdering met 'n + aan, 'n vermindering met 'n - en geen effek met 'n 0. Aanvaar dat die banksaldo altyd gunstig is.

Voorbeeld: Betaal Lone per EFO, R5 000.

Nr.	REKENING DT	REKENING KT	BEDRAG	B	E	L
Bv.	Lone	Bank	5 000	-	-	0

1.2.1 Waardevermindering op Toerusting van R950 moet afgeskryf word.

1.2.2 Voorsiening vir oninbare skuld moet verhoog met R300.

1.2.3 Die onderneming koop 'n voertuig van R450 000 op krediet aan.

1.2.4 Die telefoonrekening van R500 is nog nie betaal nie.

1.2.5 Piet, een van die vennote dra toerusting van R30 000 by as sy kapitale bydrae.

1.2.6 Koop handelsvoorraad vir R600 kontant aan. (30)

35

VRAAG 2: BEGRIPPE; FINANSIËLESTATE**(50 punte; 45 minute)**

2.1 Kies die korrekte woord/term uit die lys verskaf wat by ELKE beskrywings hieronder pas. Skryf slegs die woord/term langs die vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.5) in jou ANTWOORDEBOEK neer. (5)

Staat van Omvattende Inkomstes(Inkomstestaats); Risiko; Likiditeit; Staat van Finansiële Posisie(Balansstaat); Netto bedryfskapitaal
---

2.1.1 Die verskil tussen bedryfsbates en bedryfslaste.

2.1.2 Weerspieël die finansiële posisie van die besigheid vir 'n spesifieke tydperk.

2.1.3 Die vennootskap maak gebruik van eksterne lenings om hul bedrywigheede te finansier.

2.1.4 Weerspieël wins of verlies vir 'n finansiële tydperk.

2.1.5 Die vermoë van die vennootskap om korttermynskuld te betaal.

2.2 Die inligting hou verband met KG Winkels, met vennote Kelly en Gunter.

GEVRA:

2.2.1 Stel die Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar geëindig, 29 Februarie 2024 op. (40)

2.2.2 Stel die Nota vir Handels- en ander ontvangbares op. (5)

INLIGTING:

Uittreksel van die Voor-aansuiweringsproefbalans op 29 Februarie 2024:

Balansstaatrekening-afdeling	
Grond en Geboue	2 000 000
Voertuie	?
Toerusting	520 000
Opgehoopde waardevermindering op Toerusting (01/03/2023)	65 000
Handelsvoorraad	350 000
Debiteurekontrole	90 000
Voorsiening vir oninbare skuld	4 375
Spaarrekening: Nerd Bank	15 000
Vaste Deposito: Nerd Bank	40 000
Verbandlening: HSBC Bank	1 200 000
Nominale rekening-afdeling	
Verkope	1 480 000
Koste van verkope	912 250
Debiteure-afslag	20 000
Oninbare skuld	5 000
Huurinkomste	94 900
Rente op lening	?
Versekering	25 000
Salarisse en lone	650 000
Oninbare skuld ingevorder	3 200
Verbruiksgoedere	65 000
Bankkoste	1 800
Diverse uitgawes	32 300
Kommisie inkomste	800 000
Rente op vaste deposito	4 000

Aansuiwerings en addisionele inligting:

A. Maak as volg voorsiening vir waardevermindering:

- Op voertuie – R51 250 vir die jaar.
- Op toerusting teen 10% p.j. op die verminderde-saldometode.

LET WEL: Nuwe toerusting is op 1 September 2023 vir R35 000 aangekoop en geboekstaaf.

B. Goedere is op krediet aan 'n debiteur, J Brooks, vir R6 000 verkoop en is nie geboekstaaf nie. Die winsopslag is 50% op kosprys.

C. 'n Fisiese voorraadopname op 29 Februarie 2023 toon dat R285 000 se handelsvoorraad voorhande is.

D. Verbruiksgoedere deur die jaar gebruik, beloop R63 000.

E. Ontvang twee maande se huur vooruit vanaf die huurder. Let wel, die huur het met 10% per maand verhoog vanaf 1 November 2023.

F. 'n Debiteur, N Swart, wat R600 skuld, moet as oninbaar afgeskryf word. 'n Ander debiteur, R de Vries, moet met R100 rente, op sy agterstallige rekening belas word. Hierna moet voorsiening vir oninbare skulde tot 5% van die boekskulde aangesuiwer word.

G. Inskrywings volgens die bankstaat van Februarie 2024 moet nog in die boeke van die besigheid aangeteken word:

- Bankkoste, R400
- Debietorder vir die maandelikse versekeringspremie, R1 500

H. Die volgende inligting verskyn op die leningstaat:

Saldo op 1 Maart 2023	1 300 000
Rente is gekapitaliseer	?
Terugbetalings deur die finansiële jaar	500 000
Saldo op 29 Februarie 2024	1 200 000

I. 'n Bedrag van R500 is al vir skryfbehoeftes (Diverse uitgawes) betaal, maar dit is nog nie by KG Winkels afgelaai nie.

J. Die spaarrekeningstaat toon dat die saldo op 29 Februarie R16 500 is. Die verskil is die rente vir die jaar.

K. Rente op die vaste deposito teen 12% per jaar is nog vir twee maande verskuldig. Rente is nie gekapitaliseer nie.

VRAAG 3: VENNOOTSKAPPE NOTAS**(30 punte; 25 minute)**

Die inligting het betrekking op Bravil Handelaars vir die jaar geëindig op 29 Februarie 2024. Die onderneming word deur vennote B Brand en S Viljoen besit.

GEVRA:

3.1 Berei die volgende notas tot die finansiële state voor:

3.1.1 Kapitaal (6)

3.1.2 Privaatrekening (22)

3.2 Verduidelik twee nadele van 'n vennootskap. (2)

Uittreksel uit die Proefbalans op 29 Februarie 2024

	Debiet	Krediet
Kapitaal: B Brand		200 000
Kapitaal: S Viljoen (1/03/2023)		180 000
Privaatrekening: B Brand (1/03/2023)		4 000
Privaatrekening: S Viljoen (1/03/2024)	3 500	
Onttrekkings: B Brand	130 000	
Onttrekkings: S Viljoen	140 000	
Wins-en-verliesrekening (Netto wins)		400 000

Inligting:**Die vennootskapsooreenkoms stipuleer die volgende:**

- Vennote is geregtig op die volgende maandelikse salarisse:
B Brand R12 000; S Viljoen R8 000
- 'n Jaarlikse bonus van R20 000 is aan B Brand toegestaan aangesien hy gedurende Desember vakansie gewerk het.
- Vennote is geregtig op rente op kapitaal teen 10% per jaar. Kapitaal verander gedurende die jaar. Die besonderhede is as volg:
  - B Brand verhoog sy kapitaal met R20 000 op 31 Augustus 2023, dit is korrek geboekstaaf.
  - S Viljoen verminder sy kapitaal met R30 000 op 1 Januarie 2024, dit is nie geboekstaaf nie.
- Oorblywende wins/verlies word gelykop verdeel.

30

VRAAG 4: FINANSIËLE AANWYSERS**(35 punte; 25 minute)****SS HANDELAARS**

Solly en Sophia is vennote in SS Handelaars, wat sporttoerusting verkoop aan sokkerklubs. Hulle winsgrens word bereken teen 60% op kosprys.

Debiteure word 30 dae gegee om hul rekeninge te vereffen en die besigheid het 'n ooreenkoms met hul krediteure om binne 45 dae te betaal.

SS Handelaars gebruik die deurlopende voorraadstelsel.

GEVRA:

Gebruik die inligting wat verskaf is om die volgende vrae te beantwoord.

- 4.1 Bereken die persentasie winsopslag behaal deur die besigheid in 2024. (Bereken antwoorde tot die naaste heelgetal) (5)
- 4.2 Beantwoord die volgende vrae:
  - 4.2.1 Behoort die eienaars gelukkig te wees met die winsgrens wat ontvang is? Motiveer jou antwoord (2)
  - 4.2.2 Gee EEN moontlike rede waarom hulle nie die winsgrens van 60% bereik het nie. (2)
- 4.3 Bereken die volgende vir 2024:
  - 4.3.1 Gemiddelde debiteure-invorderingstermyn (6)
  - 4.3.2 Lewer kommentaar oor die likiditeit van die vennootskap (2)
  - 4.3.3 Gee raad aan die eienaars hoe om die likiditeitsposisie te kan verbeter (2)
- 4.4 Bereken die skuld ekwiteitsverhouding in 2024. (Antwoord korrek tot een desimale plek) (6)
- 4.5 Lewer kommentaar oor die skuld ekwiteitsverhouding. (2)
- 4.6 Bereken die % opbrengs deur Solly verdien. (Rond af tot naaste heelgetal) (6)
- 4.7 Gee 'n rede waarom Solly tevrede behoort te wees met sy % opbrengs soos verdien in die vennootskap? (2)

INLIGTING

Die inligting is uit die finansiële state van SS Handelaars geneem vir die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2024:

	2024	2023
Verkope (80% op krediet verkoop)	4 800 000	
Koste van verkope (90% op krediet)	3 200 000	
Voorraad	840 000	800 000
Handelsdebiteure	420 000	500 000
Kontant en kontant ekwivalente	92 000	108 000
Handelskrediteure	320 000	280 000
Nie-bedryfslaste	500 000	1 260 000
Kapitaal: Solly	220 000	240 000
Kapitaal: Sophia	280 000	200 000
Privaatrekening: Solly	189 500	(10 000)
Privaatrekening: Sophia	170 000	20 000
Totale verdienste: Solly	227 500	
Totale verdienste: Sophia	174 000	
Rente op Vaste Deposito	12%	
Rente op Lening	14%	
Krediteurebetalingstermyn	38 dae	38 dae

35

TOTAAL: 150

GRAAD 11 REKENINGKUNDE FINANSIËLE AANWYSERS FORMULEBLAD			
$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$		$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$		$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste per vennoot}}{\text{Vennoot gemiddelde ekwiteit}} \times \frac{100}{1}$		$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsekwiteit}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste		(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste	
(Handels en ander ontvangbares + Kontant en Kontantekwivalente) : Bedryfslaste			
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$		$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Kredietaankope}} \times \frac{365}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$		$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Nie-Bedryfslaste : Eienaarsekwiteit		Totale Bates : Totale Laste	